

Це можливо у таких випадках, коли усиновлення здійснене без згоди дитини і батьків, або коли усиновлювач не бажав настання прав та обов'язків, що виникають внаслідок усиновлення. Також, суд може визнати усиновлення недійсним, яке здійснене на підставі підроблених документів [2].

Отже, підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що хоча і інститут усиновлення в Україні має свої певні недоробки, розбіжності, які потребують вдосконалення та розвитку, але все ж таки судовий розгляд даної категорії справ є дієвим способом забезпечення дітей, які потребують батьківського піклування та перебувають у важких соціальних умовах сім'єю.

Бібліографічні посилання:

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

2. Сімейний кодекс України від від 10 січня 2002 р. № 2947-III // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>

3. Чванкін С. А. Розгляд судом справ про усиновлення. Методологічні засади вдосконалення цивільного процесуального права : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. до 150-річчя від дня народження Є. В. Васьковського (8 квітня 2016 р.). уклад.: І. В. Андронов, Н. В. Волкова, О. В. Сатановська. Одеса : Юрид. л-ра, 2016. С. 20-25.

4. Олійник А. С. Узагальнення практики розгляду судами цивільних справ про усиновлення дітей, позбавлених батьківських прав, встановлення опіки та піклування над дітьми. Судова апеляція. 2009. № 1 (14). С. 136-158.

Нагорна К.Г.

студентка групи ЮД-541 юридичного факультету ДДУВС

Науковий керівник:

Новосад А. С.

к.ю.н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін ДДУВС

СТОРОНИ ДОГОВОРУ ПРО ПЕРЕДАЧУ МАЙНА У ВЛАСНІСТЬ, ЇХ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ

В теперішній час в умовах розвитку ринкових відносин в Україні, глобалізації світової економіки та розширення інтеграції України у світові економічні процеси відчувається значна потреба українського суспільства у забезпеченні стійких та ефективних гарантій прав й інтересів учасників товарообороту, а також здійснення їх належного захисту. Важливу роль у

цьому відіграють договори з передачі майна у власність, що утворюють ядро ринкового механізму. Ці договори мають багатовікову історію, корені якої виходять з римського приватного права. Проте і в сучасних умовах вони не втратили свого первісного значення і сутності. Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується теза, досліджували такі вітчизняні науковці, як Гриняк А. Б., Іоффе О. С., Породько В, Камишанський В. П.

Виконання договорів з передачі майна у власність ґрунтується на оцінці дій його сторін щодо передачі і приймання відповідного майна, а у разі наявності розбіжностей між ними – то й на легальному і доктринальному тлумаченні їх умов. Однак законодавче регулювання договорів з передачі майна у власність не відзначається одноманітністю та відсутністю неузгодженостей, що негативно впливає на відповідну договірну і судову практику. Насамперед, це пов'язано з тим, що значна частина договорів з передачі майна підпадають не лише під загальне регулювання цивільним кодексом України (надалі – ЦК України), а й під спеціальне регулювання іншими актами вітчизняного законодавства: господарським кодексом України, земельним кодексом України, спеціальними законами та підзаконними актами, положення яких не завжди належним чином взаємно корелюються.

Договорам про передачу майна у власність властиві ознаки, характерні для всіх договорів, а саме:

- а) взаємоузгодження волевиявлення двох або більше сторін;
- б) вчинення дій, спрямованих на досягнення певних цивільно-правових наслідків. У даному випадку це правова форма набуття права власності на майно внаслідок узгодженого волевиявлення учасників цих правовідносин.

Договір про передання майна у власність є правовою підставою виникнення абсолютного права.

Водночас у самому договорі на набувача (покупця, обдарованого тощо) може бути покладено певний обов'язок, який пов'язаний безпосередньо із набуттям права власності.

Зміст договору становлять умови, визначені на розсуд сторін і погоджені ними, та умови, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства. До договорів про відчуження майна відносять: договір купівлі – продажу, доручення, ренти, довічного утримання а також договори поставки та їх різновиди [1, с. 344].

Зміст кожного з перелічених видів договорів визначають дві групи істотних умов – перші є обов'язковими відповідно до законодавства; другі – погоджені сторонами. Для того, щоб визначити, які з умов визначені законодавством як обов'язкові, необхідно проаналізувати відповідні положення нормативних актів.

Найбільш жвава наукова дискусія пов'язана з характеристикою договорів ренти та довічного утримання (догляду). Гриняк А. Б вважає, що договір ренти – це реальний договір, оскільки його укладення вимагає передання майна. До передання майна він не зумовлює жодних правових наслідків. Договір ренти є одностороннім правочином, оскільки створює обов'язки лише для однієї

сторони – платника ренти. Договір ренти є консенсуальним договором: права й обов'язки сторін виникають після досягнення згоди з усіх істотних умов у передбаченій законом формі. Цей договір є двосторонньо зобов'язуючим. Договір можна визначити як оплатну, ризикову (алеаторну), двосторонню, імперативно реальну або консенсуальну (у встановлених законом випадках) [2, с. 20].

Аналогічний стан наукової дискусії й щодо характеристики договору довічного утримання (догляду). Свого часу консенсуальний характер договору довічного утримання обґрунтував О.С. Іоффе. У науковій літературі до введення в дію ЦКУ України договір довічного утримання характеризувався виключно як реальний договір: момент укладення договору довічного утримання пов'язаний із переданням майна; договір є чинним із моменту його державної реєстрації, саме в цей момент до набувача переходить право власності на майно; передання майна не є обов'язком відчужувача й здійснюється на стадії укладення договору [4, с. 880].

За договором купівлі-продажу на власника майна може бути покладений обов'язок, який обмежує його право власності. Наприклад, може бути покладений обов'язок надати в користування відчужувачу або третій особі в проданому жилу будинку. Якщо такий обов'язок передбачений договором, виконання його не пов'язане із формальною стадією укладення.

Права та обов'язки продавця й покупця визначаються змістом договору. В результаті укладеного договору виникає абсолютне право власності у набувача. Однак це право власності може бути обмежено внаслідок погодженої волі сторін.

Виникає правовий зв'язок, відповідно до якого набувач (власник), добровільно покладає на себе обов'язок обмежити свої абсолютні права. У такому випадку відчужувач або третя особа можуть вимагати виконання обов'язку від власника. Однак такий договір не можна вважати на користь третьої особи. Вкоментованому випадку виникають не відносини зобов'язального характеру, а речові права. Останні є обтяженням права власності набувача.

Обмеження абсолютних прав власності може мати місце також за договором дарування. За цим договором одна сторона (дарувальник) передає або зобов'язується передати в майбутньому другій стороні (обдарованому) безоплатно майно у власність. Водночас ст. 725 ЦК України передбачено, що договором дарування може бути встановлений обов'язок обдарованого вчинити певну дію майнового характеру на користь третьої особи або утриматися від їх вчинення (передати грошову суму чи інше майно у власність, виплачувати грошову ренту, надавати право довічного користування дарунком чи його частиною, не пред'являти вимог до третьої особи про виселення тощо). Не всі з перелічених обов'язків можна вважати обмеженням речових прав власника. Адже обов'язок передати грошову суму або інше майно у власність третій особі взагалі позбавляє його права власності [1, с. 567].

Покладання обов'язку на обдарованого є обмеженням його права власника. Зазначене обмеження виникає на підставі договору в результаті

погодженого волевиявлення сторін. Але обмеження речових прав можливе лише в результаті виникнення права власності у обдарованого. Тому передання символів, ключів, документів, які посвідчують право власності дарувальника без укладення у передбаченій законом формі договору, не можна вважати підставою виникнення права власності. Відповідно у обдарованого не виникає обов'язку, змістом якого є обмеження речових прав.

Наприклад, у договорі дарування житлового будинку сторони передбачили умову, що дарувальник зберігає за собою право користуватися довічно конкретною жилою кімнатою. До обдарованого відповідно кореспондується обов'язок надати в користування приміщення, визначене договором. Такий обов'язок, на нашу думку, не можна трактувати як зустрічну дію майнового характеру на користь дарувальника. Умову про користування однією з кімнат дарувальником слід розглядати як обмеження права власності на житловий будинок в обдарованого.

Так, В. Породько, формулюючи обмеження житлових прав громадян, зазначає, що під такими обмеженнями слід розуміти випадки, коли в примусовому порядку внаслідок певних ситуативних причин відбувається зменшення раніше визнаної свободи носія конкретного житлового права [5, с. 62].

Незважаючи на те, що наведена дефініція стосується житлових прав, з неї випливає висновок про зменшення раніше визначених свобод, а не вчинення якихось дій.

Більш близькою до прав власності є дефініція, запропонована В. П. Камишанським, відповідно до якої обмеження прав власності являє собою концептуальне поняття, що характеризує звуження можливості здійснення суб'єктивного права власності [3, с. 211].

На підставі договорів про передання майна у власність виникає абсолютне правовідношення, змістом якого є право власника володіти, користуватися та розпоряджатися об'єктом права власності. Однак здійснення права власності у випадках, передбачених договором, може бути обмежено. Особливо це проявляється у структурі довірчої власності

Ми погоджуємося з думкою Гриняк А. Б., що роль і значення теми зумовлена тим, що розвиток економіки України певною мірою залежить від цивільно-правових договорів. Як правило, зобов'язання виконуються сторонами належним чином, тобто у встановлений строк і згідно з вимогами закону або умовами договору. Тому суб'єкти зацікавлені у правильному складанні, виконанні та реалізації договорів.

Бібліографічні посилання:

1. Цивільний кодекс України від 19 липня 2017 року С. 344, 567.
2. Гриняк А. Б. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення права спільної власності фізичних осіб: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / А.Б. Гриняк; Науково-дослідний інститут приватного права і

підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака Національної академії правових наук України. К., 2007. С. 20.

3. Камышанський В. П. Ограничения права собственности: гражданско-правовой анализ. Дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Гражданское право и гражданский процесс, семейное право, международное частное право. М., 2003. С. 9.

4. Иоффе О. С. Обязательственное право / О.С. Иоффе. М.: Юридическая литература, 1975. С. 880

5. Породько В. Умови правомірності обмежень житлових прав громадян // Право України. 2011. № 10. С. 62.

Білоус Ю.О.

студентка групи ЮД-541

юридичного факультету ДДУВС

Науковий керівник :

Новосад А. С.

к.ю.н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін ДДУВС

ЗАХОДИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ

Цивільним процесуальним правом регулюється порядок здійснення правосуддя в цивільних справах, тобто визначається здійснення судового захисту матеріального права, забезпечується обов'язковість норм матеріального права, їх примусове здійснення у випадках невиконання та визнання при оспорюванні. Регламентуючи діяльність суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин, норми цивільного процесуального права забезпечують умови, що дозволяють суду повно і об'єктивно з'ясувати обставини справи, визначати права і обов'язки сторін і на підставі цього правильно застосовувати норми матеріального права, правильно вирішувати справу по суті. Саме тому в теорії цивільного процесуального права зазначається, що чим повніше деталізується діяльність суду, чим повніше регламентуються права і обов'язки учасників процесу, чим більше гарантій здійснення правосуддя тим краще можуть бути виконані завдання суду щодо охорони суб'єктивних прав [1, с. 480].

На сьогоднішній день у науці цивільного процесуального права відсутній єдиний підхід до розуміння юридичної природи та сутності заходів процесуального примусу. Проблем і реалізації заходів процесуального примусу присвятили свої роботи С. С. Бичкова, В. І. Бобрик, В. В. Комаров, О. В. Рожнов, В. І. Тертишніков, Г. В. Чурпіта, які пропонують розглядати процесуальний примус у цивільному судочинстві як спосіб забезпечення порядку у судовому засіданні та недопущення порушення прав учасників цивільного процесу. Водночас, С. В. Васильєв, М. О. Гетманцев, І. М. Лукіна, В. А. Кройтор, О. О. Штефан, М. Й. Штефан ототожнюють процесуальний примус із поняттям цивільної процесуальної відповідальності як особливого